

ITEM No. 12340/53.

HUNGARY

BORDER ZONES /0403/B /

M.J.
14 Dec
VII/948/e

Brawls In An Inn Among Border Guards.

SOURCE TRIESTE:

A 23 -year- old border guard who escaped from Hungary on 15 February 1952.

DATE OF OBSERVATION:

Until 15 February 1952.

SUMMARY:

Relations between and bloodshed among border guards.

EVALUATION COMMENT:

Tension between political police and border guard units is already known. Incidents in inns, like the reported ones, may always occur in a zone where different troops are stationed.

x x x

Általában a határőrség tagjai nem szívtelték . az ÁVH-sokat és a szürke rendőröket, ismerve azok kegyetlekedéseit és basáskodásait a védtelen tömegekkel szemben s tudván, hogy az utóbbiak is a párt bizalmi embereiből verődnek össze.

Forrásunk személyes ellenszenvének sohasem tudott ellentálni kint a felügyeletükre bízott határsávban és valahányszor ÁVOsal vetette össze a váletlen, minden esetben annak rendje és módja szerint leigazoltatta. Az hiába adott hangot csodálatának, ő visszavágott: bárki megszerezheti az egyenruhát, lehet jugoszláv kém is.

A feszült viszony, mely gyakran a gyűlöletig fokozódott, sokszor véres veredésekben robbant ki a két fegyvernem hordozói között, ami az alábbi elbeszélendő esetekből világosan kitűnik.

LACKÓPUSZTAI állomáshelyükről CSURGÓra jártak be szórakozni. Ez nagyközség, körülbelül hat km.-re esik LACKÓPUSZTATól. A Korona vendéglőben történt. Forrásunk negyedmagával ment oda. A kék parolinos ÁVHsok hatan, kettő közülük szolgálatot teljesített, tehát fegyverrel voltak ellátva. A határvadászok semmiféle fegyvert nem vittek akkor. Borozgáltak, énekeltek. Erre az ÁVO-sok se szó, se beszéd odaálltak eléjük és felszólították őket: hagyják

/more/

1.

abba az éneklést. Ők visszavágtak szóval, de emezek tovább erőszakoskodtak. Egyik társa a forrásnak szemén üntötte az egyik ÁVH-t borral. Erre dulakodás támadt közöttük, a határवादások azékel védekeztek, a két ÁVÓstól elvették a fegyvert és kiverték őket a vendéglőből.

Magukkal vitték a fegyvereket, de már az Őrsön értesültek a dolgokról és várták őket, az Őrsparancsnok SZENDREI Ferenc alhadnagy /180 cm. magas, 70 kg. súlyú, barnahajú, nős/ és GYÖNGYÖSI a politikai tiszt. Ezek szemükre vetették a határवादásoknak, mivolta dolog az, hogy azzal szórakoznak, hogy a pártkáderek tagjait megverik és elszedik a fegyverüket. Lefasisztázták őket és lecsukták mindannyiukat 10 napi szigorú zárkába és a jövőre nézve megtiltották nekik, hogy CSURGÓra menjenek, csak GYÉKENYESre mehetnek.

1951 július hónapban történt, az egyik GYÉKENYESI kocsmában sambát táncolt három határवादász.

Megjegyzendő, hogy sambát nemcsak, hogy tilos volt táncolni, de még a zenészeknek is meg volt tiltva, hogy kísérjék. GYÖNGYÖSI politikai alhadnagy ott volt a kocsmában és felszólította őket, hagyják abba, egyuttal korholta a katonákat, nem szégyenlik-e magukat, államvédelmi határőr létükre ilyen fasiszta táncot járni. Egyben felszólította őket, kövessék az Őrsre, ki-nyitva pisztolytáskáját a nagyobb nyomaték kedvéért. A három határवादász ugyanis kijelentette, hogy önként nem hagyják el a helyiséget, csak ha bekíséri őket.

Alighogy az ajtón kívül voltak, ahol nem láthatta őket senki, az egyik szájonvágta GYÖNGYÖSIt, az az ütéstől elesett, aztán megrugdosták.

Ők visszamentek a terembe és folytatták mulatozásukat. Később készültség érkezett, három tagból állott, kettő közülük barátjuk volt. Azok felszólítására nem álltak fel, csak amikor befejezték a mulatást, önként mentek be. Az Őrsön azonnal leszerelték őket, öt napig még ott tartózkodtak ugyan, de határszéli szolgálatra nem küldték ki egyiküket sem és áthelyezték kettejüket a NAGYATADI tartalékszázad kötelékébe. A harmadikat a csehszlovák határra dobták ki.

1952 február 8-a körül, tehát egy héttel szökése előtt történt LETENYÉN az egyik vendéglőben. A határवादások lehettek vagy tizen, köztük a forrás és egy törzsermes-ter. Ez az utóbbi asztalra tette derékszíjra fűzött pisztolyát. Ugyanannak az asztalnak másik végén ült a helybeli kék ÁVH parancsnoka, egy alhadnagy, a helybeli párttitkárral együtt borozgatott. Ezek az utóbbiak kifogásolták, hogy a pisztoly az asztalon van és kérték a törzsermestert, tegye el onnan. Ez a mellette lévő szék karjára támasztotta.

/more/

Közben folyt a mulatozás, szólt a zene, járta a tánc. Mikor visszament a törzsőrmester a helyére, látta: a táskájából eltűnt a fegyver. Körülnéztek az asztalon és az arcokon. Mindjárt az ÁVHs alhadnagyrá terelődött a gyanú. A törzsőrmester odament hozzá és számonkérte, hol a fegyvere. Az gunyosan így szólt: azóta már a MURACSÁNYI UDBÁsoknál van. A törzsőrmester egy percre elgondolkodott a furcsa válaszon, de közben látta emennek az arcán a gunyos kifejezést. Ekkor torkonragadta az ÁVH-st és állonverté. Mintegy parancsszóra a két tábor egymás ellen fordult egy szempilantás alatt.

Általános verekedés támadt. A többi határ- vadász, köztük a forrás, nekiálltak ütlegelni a kék ÁVO-sokat, akikből volt ott legalább egy tucat. A párttitkár is bőségesen kapott. Elvették az alhadnagy pisztolyát és zsebéből előkerült a törzsőrmester pisztolya is. Ekkor a határ vadászok lelőtték a lámpát, hogy a sötétben jobban dolgozhassanak és főleg tanuk nélkül. A kék ÁVO-sokat egy sarok anszorították és ütlegelték őket a felkapott székekkel. Iróztatos dulakodás indult meg a sötétben, butorok recscentek, néha egy lövés is eldördült. Súlyos sebesülések is estek, állítólag valamelyik az ellenfél közül később belahalt a sérülésébe. A párttitkárt is súlyos állapotban szállították a kórházba.

Másnap hat bajtársát elvitték a törzsőrmesterrel együtt. Letartóztatásuk után a kerülethez szállították be őket. Parancsnokságuk vizsgálta ki az ügyet.

Hirforrásnak is alapos oka volt arra, hogy a vallatáskor valamelyik bajtársából kitapossák, hogy ő is résztvett a verekedésben. Ettől való féltelme is hozzájárult, hogy egy hét múlva teljes fegyverzetben átszűkött a jugókhoz.

End.